

nebu. Zaupajmo, zaupajmo v Boga! On nas nikakor ne zapusti, če si le hočemo pomagati.

Ker imamo še mnogo izvodov tega letnika, prosimo svoje znance in prijatelje prav vljudno, naj razširjajo naš list in nam tako pomorejo gmotno. Prav ta stvar, gmotno stanje, ta je tista pečina, katere ne premore in ne odstrani niti največji napor uredništva. Naši stroški so se letos mnogo pomnožili, slike požirajo mnogo

novcev, dasi ravnamo v vseh rečeh varčno; toda — kar mora biti, mora biti: po beraško oblečenega ne smemo pošiljati v svet svojega ljubljenca.

Zatrjujemo, da tudi v drugi polovici ne bomo zaostali za svojimi načrti. Oskrbeli smo si vseh priprav in raznih močij za slikoviti del lista, da je z božjo pomočjo zagotovljen nadaljni napredek.

Uredništvo „Dom in Svet“-a.

Weltgeschichte von Prof. Dr. Joh. Bapt. von Weiss, k. k. Hofrath, Ritter des Ordens der eisernen Krone, Besitzer des k. k. Ehrenzeichens für Kunst und Wissenschaft. Dritte verbesserte Auflage. Graz und Leipzig. Buchdruckerei und Verlagsbuchhandlung „Styria“, k. k. Universitäts-Buchdruckerei. Vel. 8°. — Da uspešneje opozorimo svoje čitatelje na to krasno delo, katero izhaja tako čvrsto in redno, ozrmo se na zvezke lanskega in letošnjega letnika. Koncem leta 1892. je bil dovršen IX. zvezek (str. 748), ki opisuje severne dežele, Švedijo, Norvegijo in Rusijo v 14. in 15. stoletju, potem pa zlasti tridesetletno vojsko. V poslednjem delu slika slovstvo, umetnost in društvene razmere v oni dōbi. Ta dōba je v mnogem oziru žalostna, vojska je pustošila cele dežele. Prav to pa odseva iz cele knjige, kakor iz velike slike; tako živo se ti zdi, kakor bi živel sam v onem času. — X. zv. (1893, str. 830): Iz hudih bojev se razvijejo nekako nezdrave razmere. Francoska, ki je v 30letni vojski tako sebična in neznačajna, povspne se pod Ludovikom XIV. do nekake nadvlade v Evropi in živi v svoji zlati dōbi; v istem času pa se trudi cesar Leopold I. — poštenjak in pravičen vladar na vse strani, a tako obložen s težavami brez konca in kraja —, da bi obvaroval svoje cesarstvo Turka in francoske sile. Na Angleškem se homatije sučejo dalje in prikipe do prekucije. S špansko dedno vojsko se končava ta — za našo Avstrijo imenitna — dōba. — XI. zvezek (1894, str. 804): Ta zvezek kaže najprej dva velika vladarja na severu: Petra I. ruskega in Karola XII. švedskega, opisuje potem tudi druge evropske dežele v začetku 18. stoletja, posebno pa razpravlja obširno umetnost in vedo ob koncu 17. in v začetku 18. veka. Nato se obrne zopet na Rusko, razkazuje Poljsko in dospē do Prusije, ki je v avstrijski dedni vojski skupaj s Francozi napravila Avstriji toliko škode. — XII. zv. (1894, str. 683) nadaljuje avstrijsko dedno vojsko in obdeluje zgodovino 18. veka do l. 1773., to je do prve delitve Poljske. Ni treba posebej omenjati, da je v tej dōbi najznameni-

tejša sedemletna vojska, ki je toliko zla napravila ne sami Avstriji, ampak tudi drugim evropskim deželam. Poleg tega boja je mnogo drugih raznih dogodkov v Evropi in izven Evrope, ki jih slika naš zgodovinar. Uboga Poljska mora — dejal bi — plačati razne dolgove. — XIII. zvezek (1894, str. 760) slika tako imenovano razsvetljeno dōbo, neposredno pred prekucijo. Glavni dogodki so: odprava jezuitov in vojska s Turki, glavna junaka pa Jožef II. in Katarina II. — Sedaj, ko imamo malone vso zgodovino do prekucije pred očmi — v trinajstih lepih in debelih zvezkih —, sodimo lahko o vrlinah tega dela. Poleg temeljitosti in obširnosti ima malokatero zgodovinsko delo to neprecenljivo prednost, da je lahko umevno in neizrekljivo mično. Knjigo vzameš v roko, odpreš in bereš z veseljem, zanimanjem, da je ne deneš rad iz roke. Zato bo knjiga kakor sedaj, tako tudi v poznih časih še imela prijateljev in neizmerno koristila z dobrim duhom, ki jo preveva. Dasi ni nobeno človeško delo popolno, rečemo vendar radi o tem delu: Vredno je, da je najtopleje priporočamo knjižnicam in onim omikancem, ki si nabavljajo dražja dela tujih književnostij.

Cigaletov spomenik. Spomenike stavimo živim rojakom v prid, mrtvim v spomin. Res, da se pobira na vseh straneh za dobre namene. A kaka malenkost bi se vendar še našla in dala na ognjišče domoljubja v spomin možu, ki je toliko in v tako dobrem duhu deloval za mīlo materinščino. In če bi dobil naš nepoznani Črni vrh, ki je daleč v notranjskih hribih, mal spomenik, kako bi to vnelo korenjaške Črnovršce za domoljubje! Cigale je zajemal svojo slovenščino najprej iz domače govorice, ta mu je bila prvi vir. Njegovi rojaki, črnovrški župljani, so Slovenci stare korenine, delavni, pa hrepenē po napredku. Mnogo dijakov imajo v šolah. V zahvalo, da je dala črnovrška župnija Slovencem Cigaleta, bodi, napravimo sredi njegovih rojakov spomenik, pokojniku spomin, rojakom opomin!